

PREVENIREA ȘI INVESTIGAREA CORUPȚIEI ÎN SPORT PRIN INTERMEDIUL MĂSURILOR SPECIALE DE INVESTIGAȚII

Liliana BUDEVICI-PUIU,
doctor în pedagogie, conferențiar universitar

Alexandru CICALA
doctor în drept

Fenomenul corupției în activitățile sportive stagnează considerabil dezvoltarea sportului la nivel național. Formele de manifestare a acestui flagel obligă autoritățile statului să apeleze la „instrumentele” de bază ce sunt proprii ofițerilor de investigație. Asemenea infracțiuni pot fi prevenite și investigate prin intermediul măsurilor speciale de investigații, oglindite în art.18 al legii 59 privind activitatea specială de investigație.

Prin intermediul măsurilor speciale de investigație pot fi investigate cu succes infracțiunile latente și acumulate, colectându-se informații necesare pentru identificarea cauzelor și condițiilor ce determină comiterea lor, fapt ce ușurează considerabil activitatea de prevenire. Or, actele de corupție în sfera sportivă nu sunt ilustrate pe deplin în statisticile oficiale și fac parte din rubrica infracțiunilor latente.

Cuvinte-cheie: corupție, sport, măsuri speciale de investigații, activitatea specială de investigații, latență, cauze, condiții, fenomen.

PREVENTION AND INVESTIGATION OF CORRUPTION IN SPORT THROUGH SPECIAL INVESTIGATIVE MEASURES

Liliana BUDEVICI-PUIU,
PhD in pedagogy, associate professor

Alexandru CICALA,
PhD

The phenomenon of corruption in sports activities considerably slows down its development at national level. The forms of manifestation of this scourge require the state authorities to resort to the basic “tools” that are specific to the investigating officers. Such offenses can be prevented and investigated by means of special investigative measures, as reflected in Article 18 of Law 59 on Special Investigative Activity.

Through special investigative measures, latent offenses can be successfully investigated and information needed to identify the causes and conditions that determine their commission can also be successfully investigated, which greatly facilitates the prevention activity. However, acts of corruption in the sports sphere are not fully illustrated in official statistics and are part of the category of latent crimes.

Keywords: corruption, sport, special investigative measures, special investigation activity, latency, causes, conditions, phenomenon.

Introducere. Măsurile speciale de investigații reprezintă forma concretă de îndeplinire a activității speciale de investigații de către persoanele împuternicite în temeiul și consecutivitatea prevăzută de lege, cu scopul stabilirii informațiilor de interes operativ, ce intră în obiectul de cercetare a controlului operativ sau materialelor primare, acumulate pentru lupta cu criminalitatea, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor, societății și statului.

Măsurile speciale de investigații poartă un caracter pronunțat de cercetare și de căutare. Aceasta este condiționat de faptul că activitatea infractorilor este camuflată, acțiunile

Introduction. Special investigative measures represent the concrete form of carrying out the special investigative activity by the persons empowered under the law and in accordance with the law, in order to establish the information of operational interest, which falls within the object of investigation of operational control or primary materials, accumulated for the fight against crime, defending the rights and freedoms of individuals, society and the state.

Special investigative measures are of a strong research and search nature. This is conditioned by the fact that the activity of criminals is camouflaged, criminal actions are

criminale sunt comise în condiții latente, cu o pregătire minuțioasă, se manifestă prin obrăznicie și cruzime, urmele faptele ilegale fiind distruse. În esență toate măsurile speciale de investigație sunt îndreptate spre dobândirea informațiilor despre crimele ascunse, despre evenimentele care pun în pericol securitatea statului, despre căutarea persoanelor dispărute fără urmă, a celor care se ascund de organele de urmărire penală sau de instanța de judecată ori se eschivează de la executarea pedepsei penale, despre depistarea bunurilor provenite din activități ilicite și colectarea probelor privind aceste bunuri etc.

Susținem cu convingere că, importanța măsurilor speciale de investigație în lupta cu infracțiunile latente este incontestabilă. În cele mai dese cazuri, caracterul latent al faptelor ilicite este oglindit în infracțiunile economice, legate de droguri, corupție etc. Cu regret constatăm că infracțiunile de corupție manifestate în activitatea sportivă se caracterizează printr-un grad înalt de latență, deoarece „tranzacțiile” încheiate cu persoanele interesate din domeniul sportului, caselor de pariuri, agenților economici, funcționarilor publici, de regulă, sunt „convenabile” pentru toate părțile implicate în acest proces [1, p.214-225].

Analiza cauzelor penale puse la evidență în Republica Moldova, în perioada 2010-2020, pentru acte de corupție, demonstrează că starea infracțiunilor latente în domeniul activităților sportive în Republica Moldova nu este tocmai favorabilă. Sunt foarte multe cazuri de tăinuire a infracțiunilor de corupție săvârșite în activitatea sportivă. De aceea statistica oficială nu reflectă starea reală a lucrurilor.

Conținut de bază. Studiarea practicii judiciare ne-a permis să remarcăm nivelul ridicat al latenței în cadrul fenomenului de corupție în manifestările sportive, precum și efectele negative ce pot surveni în lipsa implicării organelor de drept în activitățile de relevare, prevenire, curmare, investigare, cercetare și descoperire. Din păcate, în programele de luptă cu criminalitatea din Republica Moldova nu există până în prezent nici o mențiune despre partea latentă a fenomenului de corupție în sport și, din aceste considerente, nu sunt prevăzute măsuri axate pe diminuarea și prevenirea infracțiunilor prenotate.

Este incontestabilă necesitatea depistării complexe a faptelor de corupție, deoarece

committed in latent conditions, they are thoroughly prepared, they are manifested by impudence, cruelty, and the traces of illegal acts are destroyed. In essence, all special investigative measures are aimed at obtaining information about hidden crimes, about events that endanger the security of the state, about the search for missing persons or those who hide from criminal prosecutors or the court, or evade from the execution of the criminal punishment, about the detection of the goods coming from illicit activities and the collection of evidence regarding these goods, etc.

We strongly believe that the importance of special investigative measures in the fight against latent crime is undeniable. In most cases, the latent nature of wrongdoing is reflected in economic crimes, drug-related offenses, corruption, etc. We are sorry to mention that corruption offenses in sports are characterized by a high degree of latency, as “transactions” with sports stakeholders, bookmakers, economic agents, civil servants and others are usually “convenient” for all parties involved in this process [1, p.214-225].

The analysis of the criminal cases highlighted in the Republic of Moldova for acts of corruption, during the period of 2010-2020 years, shows that the state of latent crimes in the field of sports activities in the Republic of Moldova is not exactly favorable. There are many cases of concealment of corruption offenses committed in sports. That is why the official statistics do not reflect the real situation.

Basic content. The study of judicial practice has allowed us to note the high level of latency in the phenomenon of corruption in sports events, as well as the negative effects that may occur in the absence of law enforcement in the activities of detection, prevention, cessation, investigation, research and discovery. Unfortunately, in the crime-fighting programs of the Republic of Moldova there is so far no mention of the latent part of the phenomenon of corruption in sports and, for these reasons, no measures are provided to reduce and prevent pre-existing crimes.

There is no doubt that corruption is a complex issue, because the employment situation of civil servants and sports people creates great difficulties in discovering this type

situația de serviciu a funcționarilor publici și a persoanelor din domeniul sportului creează mari dificultăți în descoperirea acestui gen de infracțiuni. În acest sens, pentru lupta eficientă cu respectivul fenomen nu este suficientă doar majorarea salariilor, burselor sau încheierea contractelor avantajoase. Se impune o monitorizare totală a actelor de corupție și limitarea, prin prevederi legale, a câmpului de manevră pentru examinarea sesizărilor despre infracțiuni. Totodată, este necesar să fie implementate proceduri speciale de reacționare operativă la actele de corupție semnalate de mass-media. Urmează de introdus și un control total asupra cheltuielilor și veniturilor tuturor persoanelor care dirijează lumea sportului și ale membrilor lor de familie. În afară de aceasta, ar putea deveni foarte important sistemul de protecție și de stimulare a funcționarilor dispuși să ofere informații utile din punct de vedere criminologic despre diferite acte de corupție comise în subdiviziunile în care activează [10, p.147-152].

Cum am precizat anterior, un rol extrem de important în lupta cu corupția în manifestările sportive, le reprezintă activitățile ce sunt desfășurate de către ofițerii de investigații prin intermediul măsurilor speciale de investigații. Pe alocuri doar prin intermediul acestor măsuri pot fi obținute informații referitoare la intențiile unor persoane de a se avânta în cursa corupției.

În urma efectuării analizei rapoartelor de activitate a Procuraturii Republicii Moldova și a Centrului Național Anticorupție, în perioada anilor 2010-2020 [8, 7], am determinat că cele mai frecvente măsuri speciale de investigații autorizate și efectuate au fost:

- interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor;
- colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice;
- documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice;
- cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat;
- urmărirea vizuală;
- controlul transmișiei sau primirii banilor serviciilor ori altor valori materiale sau nemateriale, pretinse, acceptate, extorcate sau oferite;

of crime. In this sense, for the effective fight against this phenomenon, it is not enough just to increase salaries, scholarships or conclude advantageous contracts. It is necessary to organize a total monitoring of the acts of corruption and the limitation, by legal provisions, of the field of maneuver for the examination of the notifications about crimes. At the same time, it is necessary to implement special procedures for operative reaction to acts of corruption reported by the media. Total control over the expenses and income of all those who run the world of sports and their family members should be introduced. In addition, the system of protection and incentive for officials willing to provide criminologically important information about various acts of corruption committed in the subdivisions in which they operate could become very important [10, p.147-152].

As mentioned above, an extremely important role in the fight against corruption in sporting events, of course, have the activities that are carried out by investigative officers through special investigative measures. Sometimes only through these measures can information be obtained about the intentions of some people to rush into the corruption race.

Following the analysis of the activity reports of the Prosecutor's Office of the Republic of Moldova and the National Anticorruption Center, during the years 2010-2020 [8, 7], we determined that the most frequent special measures of authorized and performed investigations were:

- interception and recording of communications and images;
- collection of information from electronic communications service providers;
- documentation by technical methods and means, as well as location or tracking by Global Positioning System (GPS) or other technical means;
- home search and / or installation of audio and video surveillance and recording, photography and video recorders;
- visual tracking;
- control over the transmission or receipt of money for services or other tangible or intangible assets, claimed, accepted, extorted or offered;
- undercover investigation;

- investigația sub acoperire;
- chestionarea;
- culegerea informațiilor despre persoane și fapte;
- identificarea persoanei.

Astfel, în continuare vom descrie și argumenta rolul fiecărei măsuri speciale de investigație în parte, utilizate de către ofițerii de investigații pentru prevenirea, curmarea, relevarea, cercetarea și descoperirea actelor de corupție, inclusiv în sfera sportivă. Astfel, prin intermediul acestor „instrumente” devine posibilă acumularea de informații necesare pentru realizarea cu succes a misiunii menționate mai sus.

Interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor. Potrivit art.132⁸ al Codului de procedură penală al Republicii Moldova, această măsură presupune folosirea unor mijloace tehnice prin intermediul cărora se poate afla conținutul unor convorbiri între două sau mai multe persoane, iar înregistrarea acestora presupune stocarea informațiilor obținute în urma interceptării pe un suport tehnic.

Această măsură specială de investigație a servit pentru ofițerii de investigații principalul „instrument” pentru acumularea informațiilor necesare ce au demonstrat implicarea persoanelor în cauzele penale care au fost pornite de către Centrul Național Anticorupție în anul 2020 pe faptul manipulării evenimentelor sportive. Totodată, în anul 2019 angajații Centrului au autorizat și efectuat măsura specială de investigații „Interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor” în 415 cazuri de corupție; de asemenea, această măsură a fost realizată și pentru cercetarea și investigarea infracțiunilor de corupție în evenimentele sportive.

O altă măsură specială de investigație autorizată de către judecătorul de instrucție la demersul procurorului care poate fi larg utilizată în lupta contra corupției în sport este **Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice.** Potrivit art. 134⁴ al Codului de procedură penală, măsura constă în colectarea de la instituții de telecomunicații, de la operatori de telefonie fixă sau mobilă, de la operatori de internet a informațiilor transmise prin canale tehnice de telecomunicații (telegraf, fax, paging, computer, radio și alte canale), fixarea secretă a informațiilor transmise sau primite prin intermediul liniilor tehnice de legături de telecomunicații de către persoane-

- questioning;
- gathering information about people and facts;
- identification of the person.

Thus, we will further describe and argue the role of each special investigative measure that has been used by investigative officers to prevent, curb, detect, investigate and discover acts of corruption, including in sports, or it will be possible to accumulate the information necessary for the successful accomplishment of the above mentioned mission through these “tools”.

Interception and recording of communications and images. According to Article 132⁸ of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova, this measure involves the use of technical means through which the content of conversations between two or more persons can be found, and their registration involves storing information obtained from interception on a technical medium.

This special investigative measure served as the main “tool” for the investigating officers to accumulate the necessary information that demonstrated the involvement of persons in criminal cases that were initiated on the handling of sporting events by the National Anti-corruption Center in 2020. At the same time, in 2019 the employees of the Center authorized and carried out the special investigation measure “Interception and recording of communications and images” in 415 corruption cases, including this measure was also carried out for the research and investigation of corruption offenses in sporting events.

Another special investigative measure authorized by the investigating judge in the prosecutor’s approach that can be widely used in the fight against corruption in sport is - **Collection of information from electronic communications service providers.** According to art.134⁴ of the Code of Criminal Procedure, the measure consists in collecting from the telecommunications institutions, from the fixed or mobile telephony operators, from the internet operators the information transmitted through technical telecommunication channels (telegraph, fax, paging, computer, radio and other channels), the secret fixing of information transmitted or received through telecommuni-

le supuse măsurii speciale de investigații, precum și obținerea de la operatori a informației deținute despre utilizatorii serviciilor de telecomunicații, inclusiv de roaming, și despre serviciile de telecomunicații prestate acestora.

Conținutul măsurii speciale de investigații redată de către legiuitor este unul foarte larg, însă ofițerii de investigații în mare parte o realizează pentru un cerc restrâns de activități. Acestea se reduc la obținerea de la operatorii de telefonie mobilă a informațiilor privind:

a) posesorii numerelor de telefonie, numerele de telefon înregistrate pe numele unei persoane, sursa de comunicații (numărul de telefon al apelantului, numele, prenumele și domiciliul abonatului sau utilizatorului înregistrat);

b) destinația comunicației (numărul de telefon al apelantului sau numărul la care apelul a fost rutat, redirecționat, precum și numele, prenumele, domiciliul abonatului sau utilizatorului respectiv);

c) timpul, data, ora și durata comunicației, inclusiv tentativele de apel eșuat, echipamentul de comunicații al utilizatorului sau alt dispozitiv utilizat pentru comunicație (codul IMEI al telefonului mobil, denumirea locației Cell ID);

d) locul aflării echipamentului mobil de comunicații de la începutul comunicației, locația geografică a celulei.

Rapoartele de activitate a Centrului Național Anticorupție demonstrează necesitatea utilizării acestei măsuri speciale de investigații în lupta cu fenomenul corupției, precum și importanța rezultatelor care sunt obținute în urma aplicării acesteia în cercetarea, investigarea și descoperirea cazurilor de aranjare a meciurilor trucate, pariuri aranjate, mituirea jucătorilor sau arbitrilor etc.

Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice reprezintă relevarea și fixarea acțiunilor persoanelor, a unor imobile, a mijloacelor de transport și a altor obiecte utilizând aparatele tehnice de înregistrare. La localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace se pot folosi dispozitive care determină locul unde se află persoana sau obiectul utilizat de aceasta [1, p.84].

Măsura discutată este compusă din trei acțiuni: documentarea cu ajutorul metodelor

link lines by persons subject to the special investigation measure, as well as obtaining from operators information held on users of telecommunications services, including roaming, and about telecommunications services provided to them.

The content of the special investigation measure presented by the legislator is very wide, but the investigation officers mostly carry out this measure for a small circle of activities. These are reduced to obtaining information from mobile operators:

a) owners of telephone numbers, telephone numbers registered in the name of a person, source of communications (the telephone number of the caller, the name, surname and address of the subscriber or registered user);

b) destination of the communication (the phone number of the caller or the number to which the call was routed, forwarded, and the name, first name, address of the subscriber or user concerned);

c) communication time, date and duration, including failed call attempts, the user's communication equipment or other device used for communication (mobile phone IMEI, Cell ID location name);

d) location of the mobile communications equipment at the beginning of the communication, geographical location of the cell.

The activity reports of the National Anti-corruption Center demonstrate the need to use this special investigative measure in the fight against corruption, as well as the importance of the results obtained after its application in research, investigation and discovery of cases of rigged matches, arranged bets, bribery of players or referees, etc.

Documentation using technical methods and means, as well as location or tracking by Global Positioning System (GPS) or other technical means - represents the detection and fixing of the actions of persons, real estate, means of transport and other objects, using technical recording equipment. When locating or tracking through the Global Positioning System (GPS) or other means, devices may be used to determine the location of the person or object used by him or her [1, p.84].

The measure under discussion consists of three actions: documentation using techni-

și mijloacelor tehnice; localizarea prin sistem de poziționare globală (GPS) și urmărirea prin sistem de poziționare globală (GPS). Acțiunea de documentare cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice poate fi realizată prin relevarea acțiunilor persoanelor, a unor imobile, a mijloacelor de transport, altor obiecte și prin fixarea, cu ajutorul aparatelor tehnice de înregistrare, a acțiunilor persoanelor, a unor imobile, a mijloacelor de transport și altor obiecte.

În practica judiciară, ofițerii de investigații în cele mai dese cazuri realizează această măsură specială de investigații concomitent cu alte măsuri autorizate de către procuror, deoarece aplicarea mijloacelor tehnice de acumulare a informațiilor în mod ascuns reprezintă o restricționare a drepturilor persoanei și legiuitorul le-a plasat în lista măsurilor ce pot fi efectuate cu permisiunea judecătorului de instrucție.

Din punct de vedere practic, considerăm cu convingere că realizarea măsurii speciale de investigații autorizate de către procuror, cum ar fi urmărirea vizuală, controlul transmiterii sau primirii banilor serviciilor ori altor valori materiale sau nemateriale, pretinse, acceptate, extorcate sau oferite, investigația sub acoperire etc., în lipsa utilizării mijloacelor tehnice, pe alocuri poate deveni inefficientă și rezultatele care vor fi obținute nu vor reflecta o imagine clară a evenimentelor desfășurate în cadrul evenimentelor sportive.

Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat. Conform art. 132⁶ Cod de procedură penală al Republicii Moldova, această măsură specială de investigații este autorizată de către judecătorul de instrucție la demersul procurorului și presupune accesul secret sau legendat în interiorul domiciliului, fără înștiințarea proprietarului, posesorului, în scopul studierii acestuia pentru descoperirea urmelor activității infracționale, persoanelor aflate în căutare, pentru obținerea altor informații necesare probării circumstanțelor faptei, precum și pentru observarea și înregistrarea evenimentelor care se produc în domiciliu [5].

Din conținutul măsurii speciale de investigații descrie putem desprinde două modalități de realizare: secretă și legendată. Modalitatea secretă presupune pătrunderea în domiciliu când proprietarul domiciliului nu

cal methods and means; localization by Global Positioning System (GPS) and tracking through Global Positioning System (GPS). Documentation by means of technical methods and means may be carried out by detecting the actions of persons, real estate, means of transport, other objects and by fixing by means of technical recording equipment, actions of persons, real estate, means of transport and other objects.

In judicial practice, investigative officers in most cases carry out this special investigative measure at the same time as other measures authorized by the prosecutor because the application of technical means of secretly accumulating information is a restriction of the person's rights and the legislator placed them in the list of measures that can be taken with the permission of the investigating judge.

From a practical point of view, I firmly believe that carrying out the special investigative measure authorized by the prosecutor, such as visual surveillance, control of the transmission or receipt of money for services or other material or intangible values, claimed, accepted, extorted or offered, undercover investigation etc., in the absence of the use of technical means, it may become inefficient in some places and the results that will be obtained will not reflect a clear picture of the events that took place during the sporting events.

Searching the home and / or installing in it the devices that ensure the surveillance and recording of audio and video, those of photography and filming. According to art.132⁶ of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova, this special investigative measure is authorized by the investigating judge at the request of the prosecutor and involves secret or legendary access inside the home, without notifying the owner, the possessor, in order to study it and to discover the traces of the criminal activity, the persons in search, to obtain other information necessary to prove the circumstances of the deed, as well as to observe and record the events that occur at home [5].

From the content of the special investigation measure described we can deduce two ways of accomplishment: secret and legendary. The secret method involves entering the home when the homeowner does not know about

știe și nu bănuiește despre efectuarea măsurii [2, p.43-54]; modalitatea legendată se efectuează atunci când proprietarul, posesorul, chiriașul sau după caz persoana care locuiește în acel domiciliu sunt nemijlocit prezenți pe parcursul desfășurării măsurii speciale de investigații, însă fără să cunoască scopul adevărat al acțiunilor efectuate și statutul adevărat al persoanelor implicate. În ambele modalități, legiuitorul a permis instalarea în domiciliul persoanelor a echipamentelor tehnice speciale de acumulare a informațiilor în mod ascuns pe parcursul a 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii a autorizației până la 3 luni, însă nu mai mult de durata urmăririi penale [1, p.59].

Conform prevederilor Codului civil al Republicii Moldova, domiciliul persoanelor fizice este locul unde acesta își are locuință statornică sau principală, iar reședința persoanei fizice este locul unde își are locuință temporară sau secundară [4]. Ca obiect al cercetării servește domiciliul persoanei asupra căreia există probe sau date că a săvârșit sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni, precum și al persoanelor în privința cărora există o bănuială rezonabilă că acestea primesc sau transmit comunicări de la făptuitor ori destinate acestuia [5, art.132⁶].

Reieșind din cele menționate mai sus, în cazul cercetării oricăror teritorii, porțiuni de teren, obiecte acvatice separate, plantații prinse de rădăcini, clădiri, construcții și alte lucruri legate solid de pământ, mijloace de transport, oficii, depozite, încăperi de producere aflate în proprietate privată, terenuri sportive, bazine, clase etc. este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, deoarece în astfel de situații are loc violarea drepturilor cetățenilor prevăzute în Constituția Republicii Moldova.

Cercetarea mijloacelor de transport constă în examinarea lor din exterior și din interior (habitaclul automobilului, caroseria lui, podeaua etc.). Examinării pot fi supuse ușile, motorul, pneurile, pereții caroseriei și habitaclului, elementele numerotate. De asemenea, poate fi examinată marfa care se află în mijlocul de transport și alte obiecte. Locurile examinării se stabilesc în funcție de scopul examinării, caracterul obiectelor căutate [11, p.26].

În practica cazuistică a Republicii Moldova depistăm multe cazuri când ofițerii de investigații din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și al Centrului Național Anticorupție

the measure and does not actually suspect [2, p.43-54] and the legendary method is carried out when the owner, possessor, tenant or, as the case may be, the person living in that domicile are directly present during the conduct of the special investigative measure, but without knowing the true purpose of the actions taken and the true status of the persons involved. In both cases, the legislator allowed the installation of special technical equipment for secretly accumulating information in people's homes for 30 days, with the possibility of extending the authorization up to 3 months, but not longer than the duration of the criminal investigation [1, p.59].

According to the provisions of the Civil Code of the Republic of Moldova, the domicile of natural persons is the place where he has his permanent or main dwelling, and the residence of the natural person is the place where he has his temporary or secondary dwelling [4]. The object of the investigation is the domicile of the person on whom there is evidence or data that he has committed or is preparing to commit a crime as well as of persons in respect of whom there is a reasonable suspicion that they receive or transmit communications from the perpetrator or intended for him [5, art.132⁶].

Based on the above, in the case of research of any territory, portions of land, separate aquatic objects, uprooted plantations, buildings, constructions and other things solidly related to the land, means of transport, offices, warehouses, private owned production rooms, sports fields, swimming pools, classrooms, etc., it is necessary to authorize the investigating judge, because in such situations there is a violation of the rights of citizens provided in the Constitution of the Republic of Moldova.

The research of the means of transport consists in their examination from the outside and from the inside (passenger compartment of the car, car body, its floor, etc.). Doors, engine, tires, body and passenger compartment; numbered items may be subject to examination. Goods in the means of transport and other objects may be examined. Examination places are determined by the purpose of the examination, the nature of the objects sought [11, p.26].

In the case practice of the Republic of

folosesc pe larg utilizează această măsură pentru cercetarea sau documentarea infracțiunilor ce țin de mită, aranjarea meciurilor de fotbal, pariuri aranjate etc. Prin intermediul acestei măsuri speciale de investigații se pot acumula informație veridice cu privire la persoanele care nemijlocit sunt implicate în organizarea schemelor criminale cu tentă coruptibilă în activitățile sportive, dar orchestrează această „afacere” din umbră, fără participarea sa personală.

Este cert faptul că, părțile implicate în asemenea ilegalități nu sunt interesate să divulge organelor de drept, din propria inițiativă, date ce țin de faptele comise sau circumstanțele care dovedesc implicarea acestora în activități de corupție în activitatea sportivă. Prin intermediul măsurii speciale de investigație „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat”, fără îndoială, ilegalitățile de acest gen pot fi contracarate.

Urmărirea vizuală – În conformitate cu prevederile art. 134⁶ al Codului de procedură penală al Republicii Moldova, urmărirea vizuală reprezintă relevarea și fixarea acțiunilor persoanei, a unor imobile, a mijloacelor de transport și a altor obiecte. Din conținutul noțiunii expuse putem să desprindem următoarele idei:

Măsura specială de investigație urmărirea vizuală este compusă din două acțiuni de bază: 1) Relevarea acțiunilor unei persoane; 2) Fixarea acțiunilor unei persoane, a unor imobile, a mijloacelor de transport și a altor obiecte.

În calitate de scop al măsurii discutate este obținerea și fixarea informațiilor cu privire la:

- Persoane;
- Mijloace de transport;
- Imobile;
- Alte obiecte.
- Obiect al acestei măsuri pot fi:
 - Obiecte, mijloace de transport, documente care sunt transmise din mână în mână;
 - Persoanele ca purtători de informații la care se atribuie atât obiectele ce prezintă interes pentru serviciile specializate, cât și persoanele, care reprezintă legăturile lor (reale sau probabile);
 - Anumite locuri.

În calitate de obiect al urmăririi vizuale pot fi persoanele din sfera sportivă, semnalmamentele lor exterioare, atât statice, cât și dinamice, ma-

Moldova we find many cases when investigative officers from the Ministry of Internal Affairs and the National Anticorruption Center widely use this measure to investigate or document bribery offenses, arranging of football matches, arranged bets, etc. Through this special investigative measure, it is possible to gather truthful information about people who are directly involved in organizing corruptible schemes in sports activities but leading this “business” in the shadow without personal participation.

It is certain that the parties involved in such illegalities have no interest in disclosing to the law enforcement bodies, on their own initiative, data on the acts committed or the circumstances that prove their involvement in corrupt activities in sports, but through the special investigative measure “Researching the home and / or installing in it the devices that ensure the surveillance and recording of audio and video, those of photography and filming” it is undoubtedly possible.

Visual tracking – In accordance with the provisions of art.134⁶ of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova, the visual investigation represents the detection and fixing of the person’s actions, of some real estates, of the means of transport and of other objects. From the content of the notion presented we can deduce the following ideas:

The special investigative measure of visual tracking consists of two basic actions: 1) Revealing a person’s actions; 2) Fixing the actions of a person, real estate, means of transport and other objects.

The purpose of the measure in question is to obtain and fix information on:

- Persons;
- Means of transport;
- Real estate;
- Other objects.
- The object of this measure may be:
 - Objects, means of transport, documents that are transmitted from hand to hand;
 - Persons as bearers of information to whom are assigned both the objects of interest to the specialized services and the persons who represent their links (real or probable);
 - Certain places.

The object of the visual pursuit can be the people in the sports sphere, their external

nifestările externe ale stării lor psihologice, caracterul, temperamentul, deprinderile, precum și acțiunile lor, inclusiv cele care formează semnalmente și metodele pregătirii, comiterii sau ascunderii infracțiunii de corupție. De asemenea mai pot fi urmărite anumite evenimente sportive, fie meciuri de fotbal trucate, fie tot felul de acțiuni, cum ar fi cele de mituire a arbitrilor sau jucătorilor, organizarea pariurilor aranjate etc.

Controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori altor valori materiale sau nemateriale, pretinse, acceptate, extorcate sau oferite reprezintă supravegherea și documentarea înmânării sau predării de bani, servicii ori de alte valori materiale sau nemateriale către persoana care le pretinde, acceptă, extorchează sau de către persoana care le oferă, precum și de către complicitii acestora.

Această măsură specială de investigație, deși formal cade sub incidența infracțiunii, în mod separat nu constituie infracțiune și se realizează doar în scopul identificării intențiilor și verificării comunicării cu privire la infracțiunea de corupție sau la acțiunile de șantaj, care au început până la implicarea, sau în afara implicării, ofițerilor de investigații din cadrul sau subordonate Ministerului Afacerilor Interne și Centrului Național Anticorupție.

În conținutul raportului de activitate a Procuraturii Generale pentru anul 2019 [9] observăm că ofițerii de investigație au realizat măsura specială de investigație în 91 de cazuri, dintre care Ministerul Afacerilor Interne a făcut uz de măsură în 36 de cazuri, iar Centrul Național Anticorupție – în 55 de cazuri.

În mare parte, măsura specială de investigație „Controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori altor valori materiale sau nemateriale, pretinse, acceptate, extorcate sau oferite” reprezintă principalul instrument de acumularea de probe necesare care este pus în aplicare de către procurori pentru dovedirea vinovăției și stabilirea persoanelor implicate în cazul infracțiunilor de corupție în toate sferile sociale, inclusiv în cadrul evenimentelor sportive.

O altă măsură specială de investigație autorizată de către procuror ce poate fi aplicată în lupta cu fenomenul corupției în evenimentele sportive este **Investigația sub acoperire**. Aceasta presupune infiltrarea investigatorului sub acoperire în gruparea criminală investigată, pentru descoperirea faptului existenței

signals, both static and dynamic, the external manifestations of their psychological state, character, temperament, skills, as well as their actions, including the signals and methods of preparing, committing or concealing the crime of corruption. There also may be certain sporting events, such as rigged football matches, as well as actions, including bribing referees or players, organizing arranged bets, etc.

Control of the transmission or receipt of money for services or other material or intangible values, claimed, accepted, extorted or offered – represents the supervision and documentation of the commitment or handing over of money, services or other material or immaterial values to the person who claims, accepts, extorts them or by the person who offers them, as well as by their accomplices.

This special investigative measure, although formally covered by the offense, does not constitute a separate offense and is carried out solely for the purpose of identifying intentions and verifying the communication of the offense of corruption or blackmail, which started before or outside the involvement of investigating officers within or subordinated to the Ministry of Internal Affairs and the National Anticorruption Center.

In the content of the activity report of the General Prosecutor's Office for 2019 [9] we notice that the investigation officers carried out the special investigative measure in 91 cases, of which the Ministry of Internal Affairs used the measure in 36 cases and the National Anticorruption Center in 55 cases.

To a large extent, the special investigative measure “Control of the transmission or receipt of money for services or other material or intangible values, claimed, accepted, extorted or offered” is the main tool for accumulating the necessary evidence that is implemented by prosecutors to prove guilt and determining the perpetrators of corruption in all social spheres, including sporting events.

Another special investigative measure authorized by the prosecutor that can be applied in the fight against the phenomenon of corruption in sports events is - **Undercover investigation**. This involves infiltration of the undercover investigator into the investigated criminal group, in order to uncover the exist-

unei infracțiuni, culegere de date și informații, pe care le pune în totalitate la dispoziția procurorului care a autorizat măsura specială de investigații [1, p.111].

Obiect al investigației sub acoperire poate fi: grupări criminale organizate; grup de persoane bănuite de pregătirea sau de comiterea infracțiunilor; organizații și întreprinderi unde, conform informațiilor deținute de către subdiviziunile specializate, se practică activități ilicite.

Subiect al acestei măsuri poate fi: ofițeri de investigație ai autorităților MAI, CNA, SIS, ANP; colaboratori confidențiali; persoane antrenate pentru efectuarea unei măsuri speciale concrete.

După cum am precizat anterior, acțiunile persoanele implicate în activități ilicite în sfera sportivă sunt bine conspirate, pe alocuri întreprind măsuri necesare de a nu fi demascate de la distanță sau de a nu fi monitorizate prin intermediul dispozitivelor de tehnică specială. Or, rezultatele care sunt obținute în urma realizării unor măsuri speciale de investigație nu reflectă o imagine clară a faptelor comise de către figuranți. Realizând măsura specială de investigație, vom acumula informații referitoare la fenomenul corupției în sport, iar în caz de necesitate putem invita investigatorul sub acoperire în calitate de martor în cadrul procesului penal, în condițiile Legii cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal.

Chestionarea constă în comunicarea nemijlocită a ofițerului de investigație și altor persoane împuternicite de către acesta cu persoanele care posedă sau care dispun de informații despre fapte, evenimente, circumstanțe sau persoane care prezintă interes [6]. Chestionarea poate fi realizată public, sau este cifrată și secretă.

Chestionarea publică de regulă, se realizează în situațiile care nu impun măsuri de conspirație, spre exemplu discuția cu persoanele care în momentul comiterii infracțiunii s-au aflat în preajma faptei și au fost martori ai unor evenimente sau acțiuni.

Chestionarea cifrată este atunci când ofițerul de investigație nu divulgă scopul adevărat al măsurii. În caz de necesitate, nu divulgă nici apartenența sa la organele care practică activitatea specială de investigații.

Chestionarea secretă constă în inițierea unei convorbiri de către ofițerul de investigații, în legătură cu o cauză concretă aflată în cerce-

ence of a crime, gathering data and information, which he makes available in full to the prosecutor who authorized the special investigative measure [1, p.111].

The subject of the undercover investigation may be: organized criminal groups; group of people suspected of preparing or committing crimes; organizations and enterprises where, according to the information held by the specialized subdivisions, illegal activities are carried out.

The subject of this measure may be: investigating officers of the MIA, NAC, ISS, NAP; confidential employees; persons trained to carry out a special concrete measure.

As mentioned above, the actions of persons involved in illicit activities in the field of sports are well shaped, in some places they take the necessary measures not to be unmasked remotely or to be monitored by means of special technical devices. Or, the results obtained by carrying out special investigative measures do not reflect a clear picture of the acts committed by the persons involved. However, in such a situation, by carrying out the special investigative measure discussed, in our opinion, it is possible to gather sufficient information on the phenomenon of corruption in sport, and if necessary we can invite the undercover investigator as a witness in criminal proceedings, under the law on the protection of witnesses and other participants in criminal proceedings.

Questioning – consists in the direct communication of the investigating officer and other persons empowered by him with persons keeping or possessing information about facts, events, circumstances or persons of interest [6]. Questioning can be made public, encrypted and secret.

Public questioning – usually, it is carried out in situations that do not impose conspiracy measures, for example, the discussion with the persons who at the time of committing the crime were near the act and witnessed events or actions.

Encrypted questioning – it is when the investigating officer does not disclose the true purpose of the measure. If necessary, he will not disclose his membership to the bodies carrying out the special investigative activity.

Secret questioning – consists of the ini-

tare, interlocutorul căruia este preîntâmpinat despre necesitatea păstrării în taină atât a faptului convorbirii, cât și a celor discutate.

Culegerea informațiilor despre persoane și fapte constă în dobândirea informației despre persoanele fizice și juridice, despre faptele, evenimentele, circumstanțele care prezintă interes prin studierea nemijlocită a documentelor, a materialelor, a bazelor de date, prin întocmirea de solicitări adresate persoanelor fizice și juridice, care posedă sau care dispun de informația menționată.

În cadrul măsurii pot fi realizate următoarele acțiuni:

– Studierea nemijlocită de către ofițerii de investigații a surselor de informații la locul aflării lor, precum și adresarea nemijlocită către federațiile sportive, casele de pariuri, instituțiile bancare și către persoanelor fizice concrete în scopul culegerii informațiilor necesare;

– Înaintarea demersurilor către instituțiile, organizațiile, persoanele fizice și juridice din sfera sportivă sau care au legături cu evenimentele sportive, în scopul obținerii informației în formă de documente și răspunsuri.

Identificarea persoanei constă în stabilirea persoanei după semnalmente statice (amprente digitale, componența sângelui și a salivei, urme de miros și urme lăsate la locul infracțiunii) și dinamice (mers, gesticulație, mimică etc.), precum și prin intermediul foto-robotului și altor metode ce dau posibilitate de a stabili persoana cu o probabilitate sporită.

Concluzie. În lumina celor expuse putem contura că fenomenul corupției în sport ia multe forme, cum ar fi mita, tranzacționarea influenței, abuzul de funcții, manipularea competițiilor și spălarea de bani. Corupția este facilitată de o lipsă de reguli sau de implementarea inadecvată a normelor existente privind conflictele de interese.

Acest flagel periculos, care de-a lungul timpului s-a ramificat în toate sferile sociale, poartă un caracter latent și poate fi prevenit sau investigat prin realizarea măsurilor speciale de investigații de către autorităților ilustrate în prevederile art. 6 al legii 59 privind activitatea specială de investigație. Or, măsurile speciale de investigații sunt realizate când pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor.

tiation of a conversation by the investigating officer, in connection with a concrete case under investigation, the interlocutor of whom is warned about the need to keep secret both the fact of the conversation and those discussed.

Gathering information about people and facts - consists in acquiring information about natural and legal persons, facts, events, circumstances of interest by directly studying documents, materials, databases, by making requests to natural and legal persons who possess or have the information mentioned.

The following actions may be taken under the measure:

– Direct investigation by investigating officers of sources of information at their location, as well as direct addressing them to sports federations, bookmakers, banking institutions and to individuals in order to gather the necessary information;

– Submission of approaches to institutions, organizations, individuals and legal entities in the field of sports or related to sporting events, in order to obtain information in the form of documents and answers.

Person identification – consists in establishing the person according to static signals (fingerprints, blood and saliva composition, traces of smell and marks left at the crime scene) and dynamic (walking, gesturing, facial expressions, etc.), as well as through the photo robot and other methods that make it possible to determine the person with a higher probability.

Conclusion. Corruption in sports takes many forms, such as bribery, influence peddling, abuse of functions, competition manipulation and money laundering. Corruption is facilitated by a lack of rules or inadequate implementation of existing rules on conflicts of interest. Moreover, corruption can also be related to doping. This dangerous scourge that over time has branched out into all social spheres is latent and can be prevented or investigated by carrying out special investigative measures by the authorities illustrated in the provisions of art. 6 of law 59 on special investigative activity. Or, special measures of investigation are carried out when in another way it is impossible to achieve the purpose of the criminal process and / or the activity of administering evidence can be considerably prejudiced.

Referințe bibliografice***Bibliographical references***

1. Al. Cicala. Activitatea specială de investigații. Reprezentări schematice și definiții. Chișinău: Departamentul editorial poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”. 2021. 154 p.
2. Al. Cicala. Conținutul măsurii speciale de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat”, În: Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova. Științe juridice. nr. 12. Chișinău: Departamentul editorial poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”. 2020. p.43-54.
3. Al. Cicala. Reflecții asupra fenomenului de corupție în activitatea sportivă, În: Anale Științifice a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI. Științe juridice. nr.14. Chișinău: Departamentul editorial poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”. 2021. p. 214-225.
4. Codul civil al Republicii Moldova din 06.06.2002.
5. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr.122-XV din 14.03.2003.
6. Legea 59 din 12.03.2012 privind activitatea specială de investigație.
7. Rapoarte de activitate a Centrului Național Anticorupție, <https://www.cna.md/lib.php?l=ro&idc=143&t=/Studii-si-analize/Rapoarte-de-activitate> (vizitat la 17.01.2022).
8. Rapoarte de activitate a Procuraturii Republicii Moldova <http://procuratura.md/md/d2004/> (vizitat la 17.01.2022).
9. Raportul de activitatea a Procuraturii Generale pentru anul 2019 <http://procuratura.md/file/Raport%20public%20Procuratura%202019%20rectificat%2004.05.2020%20.pdf> (vizitat 20.01.2022).
10. Gh. Varvarici Măsuri orientate spre diminuarea latenței unor tipuri distincte de criminalitate. În: Anale Științifice a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI. Științe juridice. nr.9. Chișinău: Departamentul editorial poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”. 2019. p. 156-161.
11. Вагин О.А., Исиченко А.П., Шабанов Г.Х. Оперативно-розыскные мероприятия и использование их результатов: Учебно-практическое пособие. Москва. 2006. 119 с.

Despre autori:**Liliana BUDEVICI-PUIU,**

*doctor în pedagogie, conferențiar universitar,
prorector pentru activitatea științifică
al Universității de Stat de Educație
Fizică și Sport
e-mail: lbudevici@yahoo.com*

Alexandru CICALA,

*doctor în drept, conferențiar universitar
al Catedrei „Activitatea specială de investigații
și anticorupție” a Academiei „Ștefan cel Mare”
a MAI,
e-mail: cicalaalexandru@gmail.com*

About authors:**Liliana BUDEVICI-PUIU,**

*PhD in pedagogy, associate professor,
Prorector for Scientific Activity of the State
University of Physical Education and Sports,
e-mail: lbudevici@yahoo.com*

Alexandru CICALA,

*PhD, associate professor
of the Chair of “Special Investigation
and Anti-Corruption”
of the Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA
e-mail: cicalaalexandru@gmail.com*